

Marten Toonder

Omnibommel

Het spook van Bommelstein

De Unistand

De trullenhoedster

2016

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

Het spook van Bommelstein

Marten Toonder had iets met spookverschijnselen. Het idee dat ze manifestaties zijn van de geesten van gestorvenen, verwierp hij als onzin nadat hij als jonge twintiger een spiritistische seance had bijgewoond.

Maar die ervaring kwam van pas bij het schrijven van dit verhaal.

Het landhuis in Blaricum waar hij met zijn gezin een tiental jaren woonde, had vele kenmerken van een spookhuis, hoe vriendelijk het verder ook was. En als jonge jongen joeg hij zijn broer de stuipen op het lijf door aardappelen over de houten vloer van hun donkere slaapvertrek te laten rollen – zo bracht hij de Kerstman tot leven. Het vloerkleed bolde op omdat er zich een cadeautje onder voortbewoog, een pakje gleed onder een stoel tevoorschijn en uit de schoorsteen van de open haard zakte een geschenk. Dat aan die voorwerpen draadjes bevestigd waren, die naar zijn zetel toe liepen, drong nauwelijks tot de verbijsterde jongen door.

Echte spoken komen voort uit de magie – zo was zijn vaste overtuiging.

Stichting Het Toonder Auteursrecht

Dit is het 148ste avontuur van heer Bommel en Tom Poes. De stroken hebben de nummers 8130-8189. Het verscheen voor het eerst in *NRC Handelsblad* van 21 november 1974 tot en met 1 februari 1975. Bij De Bezige Bij werd dit verhaal gepubliceerd in de bundel *Dat zag ik nu eens net* (1987, 1997, 2001) en in 2009 in de bundel *Een vastberaden heer: Alle verhalen van Olivier B. Bommel en Tom Poes*. Bij Uitgeverij Panda verscheen het in deel 32 van de reeks *Heer Bommel: volledige werken: de dagbladpublicaties* (1996).

Ver in het noorden ligt de hoogvlakte van Kaitgar, die altijd met sneeuw bedekt is en waar de sneeuw maar een paar maanden per jaar zichtbaar wordt.

Op een dag, nog niet lang geleden, kon men daar een enorme rekgat met vliegende jagenden door de Zerkelma de berg Solditara zien sfilen. Het was een oude man, die zich onder een zwaar rugzak voortbewoog met behulp van een lange stok. Zijn naam was Hocus Paa, magister in de necromantie, en hij was op weg naar het zuiden. Wint hoewel hij van stormen en koude bleek, kreeg hij soms behoeftes om andere wezens te zien.

'Ik heb ze nodig,' mompelde hij traanenkruisend. 'Schaak op een pad! Ik, arme oude man, moet toch zeker ook op krachten blijven! Een beetje levenskracht in ruil voor kermis en dolsterk, hhhhh!'

Hij was nu aan de rand van het gubergje gekomen, en toen hij naar beneden keek, kon hij heel in de verte een staalje zien liggen. De wind die hier om de rotten hollde, joeg in het dal de rook uit de schoorsteen-tjes waar zich uit, en dat gezicht vervulde hem met walging.

'Hij Zand en loed' kraste hij met verwaalde stem. 'Ik haat ze, die fiesleude kasotera. Dit keer zal ik ze eens een behandeling geven met het macromathia, dat ik eens zoner haastvaard heb. Dat zal er een stuk levenskracht uitdrijven. En die heb ik nodig, want mijn aqua vita raakt op.'

Tegen het vallen van de avond had de bejaarde magister het dal bereikt, en na een pauze de lucht te hebben opgezuiverd, begon hij zich in de richting van een toren die vervallen op een rots stond. Over de weg kwam een herftholter hem tegemoet, en Hocus Pas knielde hem staande.

'Koud weer, mannetje,' sprak hij. 'En het zal nog wel kouder worden van de winter. Kan je me ook zeggen wie daar woont?'

'In die ruïne?' vroeg de ander verschrikt. 'Niemand natuurlijk! Het spreekt daar. Ik waar mij zeg altijd dat ik waar het donker thuis ben. Een knappend haardvuur en warme maalt en de familie om me heen; daar houd ik van.'

'Gefield!' riep de oude uit. 'Kan je mij, oude arme man, niet netjes antwoorden? Ik vraag je wie daar woont!'

'En ik zal je dat het er niet pluk is,' zei de heethaker bevestigend. 'Je kan beter een beetje doorlopen. Het is nog een heel eind naar de dichtstbijzijnde herberg.'

'Hartikke hekel!' kuste Hocus Pas. 'Padrén up je paal WIJ je mij up mijn leeftijd naar een logement sturen! Ik heb net zo goed als jij behoefte aan gezelschap.'

Met deze woorden begon hij snel in de richting van de bouwvallige toren te lopen, terwijl zijn kakelod lachte in de wind verwoed.

8132

Toen Hincus Pas de oude toren bavekte, was de nacht al gevallen. Maar daar had de grijzard geen last van. Door een verstandig illeet kon hij goed in het donker kijken, en rulkten wat er in zo'n beoerwal bewoog. Hij greep de schere deur dan ook met vaste hand en terwijl hij haar opendevende, stapte hij naar binnen. Het gekraak van het handwerk gong verduren in de gubelien die de klagende wind hier maakte, omdat de vensters getarsten waren en het dak vele gaten vertoovde waardoor de maan naar binnen loek. Maar de magister werd deze sfter wel poet-tig; hij deed zijn rugzak af, en nadat hij er een kantoren en een boek oft had gubakki, maakte hij het zich greeflig.

Gedurende enige tijd verdlepte hij zich nu in de lesing van 'Necru-mantie en yncantatione in het licht der transalgratie', terwijl zijn

schelwe knagde de muren danste. Maar langzamerhand werd hij onrus-tig – en nadat hij enige kaven de lucht had opgesuiven, liet hij zijn fo-lantzakken en loek om zich heen.

Op hetzelfde oogenblik knarste er hoog in de muur een deurtje open en een krachtige windvlaag glarde door de rotsen. Daar hervooft was een hel geroep te horen, dat langzaam naarbij kwam en ten slotte overging in een slecht stemen.

'Kijk, kijk,' sprak de grijzard, terwijl hij oplettend naar de trap stuurde. 'Daar is hij dan eindelijk. Ik dacht al waar blijft de gathar toch! Hhhhh'

8133

Hij legde zijn boek weg en leek naar de verschijning die tegenover hem zichtbaar werd. Het was nu bitter koud in het vertrek, en het roepen en steunen, dat zich vermengde met het fluiten van de wind, was naar om een aan te horen. Maar het drukte de magister niet.

'Je bent laat met je bagroesting,' krasste hij. 'Schiel uit met dat toeman, mannetje, en probeer iets zinrijps te zeggen. Wie ben je!'

De verschijning zakte wat in, terwijl zijn geroep versterkte.

'O woe, o woe!' sprak hij ten slotte met holle stem. 'Ik ben de geest van Garre Banoog, de slechtste rover die ooit door de Zwarte Bergen trek. Het noemen van mijn naam was al genoeg om de meest geharde krijger in doen verbleken. O woe, o woe!'

'Je maakt me gullig,' hernam de oude. 'Hoe op en probeer een beetje geestig te zijn. Wat doe je hier!'

'Ik ben aan deze plek gebonden,' klagde Garre. 'Eenzam waar ik hier rond als de duisternis gevallen is — en er is niemand, die zich iets van mij aantrekt. Ik heb mijn greep verloren.'

'Dat is mooi!' riep zijn beoelzer uit. 'Dat is heel mooi! Ik ben Hocus Poo, magister in de zwarte kunsten, en ik heb een voorstal waar jij en ik plezier van kunnen hebben. Wij zijn geestverwanten, hhhhh! Laat tegen de wereld geeft een mooi dnal aan het bestaan; wat jij, mannetje!'

8134

De meester ging op de grond zitten om zijn rugzak vrij te maken, en haalde daar een fles en een rond steen potje uit.

'Je rugzak is te overweten, Goets Banning,' sprak hij. 'Wanneer je werkelijk iets wilt havelken in de wereld, moet je niet aan een oude trom gebonden zijn. Hij Zues! Rumpapoes en kammer kan je alleen maar brengen als je erinlden in het leven start.'

De verachting stiet een heile zucht vol wanhoop uit, maar de oude liet zich niet afleiden.

'Ik kan je helpen,' herzaan hij. 'Ik zal je in de wereld brengen in deze fles. Zakenken is het begin van alle ellende, en een goet in een fles is nog altijd goed verkoopbaar. Maar als je echt plezier in je werk wilt krijgen, kan je dit uiterlijk niet hoorden. Nee, dat goet niet; je ziet er niet uit,

bibbbbi! Kijk: in dit potje zit octoplasma. Als ik je verkocht heb, zal ik zeggen dat het blianen handbereik ligt.'

'O wee, o wee,' zuchtte Garre. 'Wat moet ik daarmee! Met geleerdheid heb ik me nooit ingelaten. Het zou slecht voor mijn werk geweest zijn.'

'Toed niet!' krasste de prijsaard. 'Luister goed; dan zal ik je laten hoe je met octoplasma om moet gaan.'

Hij ging aan het werk, en in de volgende uren waren er vreemde lichtverschijnselen in de toren te zien. Ook stong er zulk slecht geroep en gelach uit op, dat de eenvoudige omwonenden nog lang daarna verbleekten wanneer er ver gesproken werd.

In Remmeldein viel de sneeuw vroeg, dat jaar.

'Het is maar een truttje natuurlijk,' ruzepelde heer Remmel, terwijl hij op een malding zijn tuingrad schoorveegde. 'Maar die sneeuw is geen gezicht op het pad van een heer die een zutlak slot bewaart, he-dinel ik. Vooral omdat ik vanavond hooak krijg van mevrouw Deddel, zodat alles er netjes moet uitzien, terwijl Joost het zelfw poetst.'

Op dat moment werd zijn aandacht getrokken door de aalderij van de marlies de Carterker en diens neef de Fufila, een haked kunst-konner. Het is te begrijpen, dat heer Gilje niet betraptwilde worden bij het verrichten van huishoudelijke arbeid – en hij dook dan ook haastig weg achter het muurtje.

'Dens!' sprak de heer de Fufila, dicht bij hem afitzende. 'Wat hebben we hier? Wat is dit voor een heerser?'

'Dit is de woning van een zakere eh... Remmel,' verkharde de mar-lies. Een opgelapte busoveral vol kitach. De dakn leidden, de stenen vallen uit de muur en de grond is verzuurd.'

'Etrasardnair?' riep de ander uit. 'Tijf voor de sloep, nu ik zeggen. Of knister soms een spookin?'

'Dat zou dese eh... Remmel wel willen,' zei de heer de Carterker met een fijn giltsachje. 'Dan nu zijn woning terminatie waarde hebben.'

Na dese woorden vervulpsen de edelieden hun wandeling, maar heer Remmel bleef nog geruime tijd getroffen achter zijn muurtje zit-ten.

De kast om zijn tuigpad verder schoon te wagen, was hem vergaan. Scharbe stond hij in de smeltende sneeuw en keek de haven de Cristoflaar en de Fuzilla na, die in de verte verdwenen.

'Dat hoorde ik nu eens niet,' zei hij broedend tot zichzelf. 'Dus is denk ik men acht op mijn rug over mijn ijsal Geen woord over het voorvaderlijk artikel, dat ik heb gekocht zonder op geld te letten. Of over de middeleeuwen kruiselen, die ik langs de dakrand heb laten rustelen...'

Zijn bittere gedachten werden onderbroken door de nadering van de bekkende joest.

'Excuseer, heer Olivier,' sprak deze. 'Hier is een glas warme stoffemelk. Dat zal smaken in deze weersomstandigheden, dacht ik met uw welkamen.'

'Nee, dank je, joest,' zei heer Olive op matte toon. 'De trak is me vergaan. Weet je wat de markies daarom durfde zeggen? Barmmeletata is alleen iets waard als er een spook in zou haken. Dat zal hij. Heb je ook iets gekocht?'

'Het is betrouwbarewarsuig,' gaf de knacht toe. Hij zweeg even, en vervolgens op peinzende toon: 'Toevallig dacht ik zelf iets dergelijks toen ik kastat nu bevestigden afstafte. Een goed spookkastel, dacht ik. Het enige wat ontbreekt, is een echte geestverschijning die ons tot smalen zou kunnen brengen, als ik zo vrijmoedig mag wezen.'

Hij liep kraakend door de sneeuw terug naar de keuken, en heer Barmmeletata volgedachten achter.

'Mischien heeft Joost gelijk,' mompelde hij, de weg op kopend. Een beer van mijn strand heeft recht op een guldde sprankverschijning. Ten slotte heurt niets bij een voorvaderlijk kasteel, als men begrijpt wat ik bedoel.'

Op dat moment werd hij een grijzaard gewaar, die hem, gebogen onder een zware ransel, naderde.

'Je ziet er niet goed uit, meneertje,' sprak de oude.

Hij stak zijn staf vooruit zodat heer Bommel verrast de gas inhield, en vervolgde: 'Zinkings-en taters in het hoofd, gallichtel nu ik zeggen. Maar ik, zms mazkrmae, kan je helpen met een panacee tegen alle gebreken en ongunsten. Dat is iets voor jou, meneertje, hihhh!'.

Het kinkelende lachje van de koopman bezogde heer Ollie een koude rilling, en hij kneepte zijn dms wat vastar.

'Ik heb geen taters,' zei hij ontwijkend. 'Heer Bommel heeft geen gebreken, bedoel ik.'

Na deze woorden wilde hij doorlopen, maar de priemende oogjes van de grijzaard hielden hem tegen.

'Dat is te zeggen,' heraan bij een heetje mnskae, 'het is ergar. Ik heb gebrek zms een sprank, waardoor mijn kostbare bezittingen niets waard zijn.'

'Is het anders niet?' riep de mazkrmae uit. 'Dat is gemakkelijk te wechelpen; hihhh! H66! gemakkeeljk!'

'Het is helemaal niet gemakkelijk,' zei heer Bommel. 'Ik heb alles maar de geest ontbroekt.'

'Dat gebeurt vaker,' gaf de markzamer toe. Hij liet zijn rasel op de grond glijden en haalde er een glazen kruik uit. 'Hier,' haastte hij. 'Een geest in een fles! Daar zal je razzas mee hebben, mannetje. Als je die knoopt, zal je het gesprek van de dag zijn!'

'Zou het?' vroeg heer Ollie zwaak. 'Eigenlijk bedoelde ik iets anders. Een echt, waarvakelijk spook, bedoelde ik.'

'Hang hem maar knis en laat hem eruit,' rilde de grijzard aan. 'Het razzas is gagarandeerd. Niet goed, geld terug. Dat is dan vier flintjes voor een arme, oude man.'

De prijs viel heer Ollie mee, en hij betrokke snoder zwaalen. Maar toch was hij niet helemaal tevreden.

'Er zit iets in,' zei hij, de fles tegen het licht houdend.

'Schijn bedriegt,' verklaarde de zwak. 'Dat is nu juist het manne van geest. Sirkels op je paal!'

Met deze grout haas hij zijn knaak weg op de rug en vervolgde moerpelend zijn weg. Heer Bommel lette echter niet meer op hem; hij had het te druk met het bestdaem van zijn zanknop.

Ze stond hij nog steeds in de kruik te tuwen, toen Tim Poes op zijn anti-dagwonderlijg passagierde.

'Dag heer Ollie,' zei hij. 'Wat hebt u daar voor een fles?'

'Heel gewoon,' antwoordde heer Bonmaal, opzichthoudend. 'Die heb ik net gekocht. Maar ah... er zit een geest in die ik niet zien kan. En ook hoor ik niet dat hij aruit wil, zoals het toch eigenlijk hoort. Zou het oplichterij zijn, denk je?'

'Hm,' zei Tim Poes. 'Darmet kwam ik Hocus Poo tegen. Hebt u dit ding van hém gekocht? Dan zou ik toch maar oppassen.'

'Hocus Poo!' herhaalde heer Ollie. 'Was die heif ik dacht al die heer komt ras bekend voor. Maar waarvoor moet ik oppassen? Voor een lege fles? Wat een cretin! Laten we liever naar huis gaan en eens kijken.'

Een laatste ontzind betrad hij even later de hal van slot Boornelstein, waar Joost bezig was een staf af te meten.

'Ik heb een spook gekocht,' legde heer Bonmaal uit. 'Het is alleen niet te zien, zodat heer Poo beter op kan passen dan ik, als hij mij bedrogen heeft.'

'Zink u rug,' gaf de bediende toe. 'Mijn spoken vertonen zich alleen in het donker. Ze kunnen het daglicht niet verdragen, met uw goedvinden.'

Hij kwam naderbij en keek nieuwsgierig door het glas.

'Een geest in een fles,' verklaarde hij peinzend. 'Ah u die eruit hart, mag u drie wensen doen, heb ik gelezen. Denkt u dat er een klein wensje voor mij...'

'Niets wensen,' sprak heer Olla. 'Die lopen altijd verkeerd af. Ik wil hier alleen maar een goed houtspreek hebben; waar het amselen, als je begrijpt wat ik bedoel.'

Zij sprekende trok hij de kruk met enige moeite van de kruk en terwijl hij die met een boeg wegwerp, boog hij zich onderzochend over de balanspaning. Er gebeurde echter niets, en de knacht schudde zilvermond het hoofd.

'Heel betrouwbarswastig,' mompelde hij. 'Zonder wensen is hoogst ongebruikelijk, als ik nu vrij mag zijn.'

Heer Bernmel was te ingespannen bezig om op het geestje te letten. Hij bleef het glaswerk tegen het licht, schudde het heen en weer en studeerde ingespannen naar de hals zonder iets te zien dan op een sprank leek.

'Niets,' stelde hij antwoorden vast. 'Er zou toch iets moeten zijn, al is het dingkrif. Het trilt hier, treuweis. Start er ergens een raam open!'

'Nee, heer Ollivier,' zei juist, een rilling ondoordrukkend. 'Maar het is hier immers vreemd koel, met uw wensenen. M-m-m kan toch maar n-nacht waken.'

'Er staat een vijfpuntige ster op het lak,' zei Tim Pua, die de kruk had opgevangen.

81-41

ANDRÉ
JONDER-
SEN

De vingers waarmee heer Boorniel de fles vasthield begonnen blauw te worden, en hij gaf het voorwerp vlog aan Joost.

'Geef dit ding maar in de vuilnisbak,' zei hij vol afkeer, 'het staat me tegen. En het is toch allemaal omstreef.'

'Zoals u wilt, heer Olivier,' gaf de knecht toe. Hij nam de kruik aan en liep er dillig mee de gang in.

'Ik weet het niet,' vervolgde hij mompelend. 'Die plotselinge kruk is eigenzinnig. En overig kan men geen spaken zien, als ik zo vrij mag wesen. Evenveel is dit een zandige fles. Zoende een weg te gooien.'

'Wat ga je er mee doer!' vroeg Tom Poes, die achter hem aan liep.

'Ik zal hem in de tuinkamer neerzetten,' verklaarde de bediende. 'Daar heb ik een leuke flesverzameling, die me vaak van pas komt.'

'Een goed idee,' riep Tom Poes. 'Geef hem vooral niet weg, want ik denk dat we hem nog wel eens kunnen gebruiken. Ik zal de kruk ook bewaren, het is een vreemde, met die ster er op.'

Hij vertelde Boornielstein een paar kruk te gaan. De drukturde begon al te vallen, en door de groene lucht vloog een kruk over hem heen met een steen potje in de krukken. Maar Tom Poes was zó verdiept in zijn kruk, dat hij het iler niet opmerkte.

In de kroegkamer bekijkt Joost een bankje om de nieuwe zwaaiwet bij zijn verzameling te voegen.

'Ewenged een fraaie fles,' sprak hij tot zichzelf, terwijl hij het glaswerk zorgzaam op de bovenste plank note. 'Waarvoor ik hem kan gebruiken, weet ik nog niet, want er zit geen belegen etiket op. Misschien was het karaffin van Grootgruis speciale zwaaiwedingsport? Die zou de rijkdom een mooi cachet krijgen, wanneer men mij toestaat. Vooral na een illegegende maaltijd kan zo iets van pas komen.'

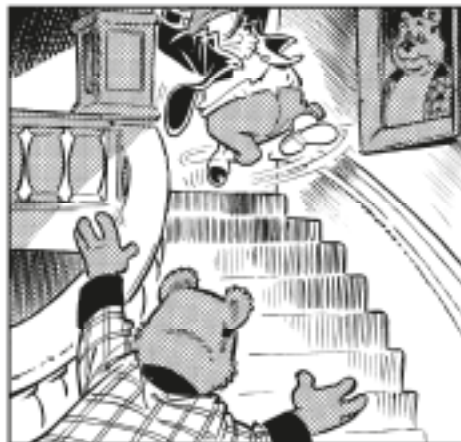
De leuze knacht ging af op in deen en dergelijke gebachten dat hij niet merkte hoe er een grote kraai door het openstaande venster naar binnen vloog. De vogel fladderde naar een steunbalk en note daar het stemmen potje op meer dat hij in de klooven had. Maar natuurlijk ging dat niet zonder gerucht, en juist leek dan ook schrikkend omhoog.

'Ga weg, jijk beest!' riep hij met de armen zwaaiend. 'Kraai! Vert! Maak dat je wegkrent!'

De kraai wierp hem een boosaardige blik toe en sloeg wild met de vleugels, zodat hij een zaden nest, die daar bij de fles was, van de plank wierp.

Het voorwerp kwam op het hoofd van de bitende beelde terecht — en smakte het met de opening naar beneden gevallen was, stulpte het hem nauwelijktend van de schedel.

'Kraai!' riep de vogel in de plotselinge stilte, en vloog door het venster de schemering in.

"Waar zou juist toch zitten!" vroeg heer Bommel zich af. "Moet ik dan altijd alles alleen doen? Het zilver is nog niet gepoetst, en het antieke theeservies is nog niet afgewassen. En dat terwijl ik bezoek van mevrouw Daddel verwacht, terwijl hij ook nog een vrije avond wil hebben!"

Met klirrende ontzetting stelde hij zich onder aan de trap op en begon krachtig om de bediende te roepen.

Boven klinken boeiende geluiden, gevolgd door een langzaam naderend geroezel, en daarop kwam Jocat in het zicht. De ongelukkige knecht trachtte tevergeefs de pot van zijn hoofd te trekken; en terwijl zijn afdaling van het geluiseerde en zijn verzoek om hulp in het zandwerk gesmeerd werden, hakzandde hij gewaarlijk op de bovenste trede.

"Wat doe je toch!" riep heer Bommel naar boven. "Ah je maar weet dat ik het helemaal niet grappig vind! Kom oorspronkelijk beneden!"

Nu verloor de bediende het evenwicht en stortte dwarsom van de trappen, tot grote schrik van zijn werkgewer.

"Zó heb ik het niet b-bedocht," straalde daer, verward naar de afdaalende.